

Győrffy István zeneelmélet szaktanár, zeneszerző laudációja

a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata által adományozott „Elismerő Oklevél”
ünnepélyes átadásakor

Vannak kiváló szakemberek, akik tudását kollégái körében méltó megbecsülés övez, s léteznek olyan markáns egyéniségek, akiknek szemléletét, nézőpontjait egyszerűen nem lehet figyelmen kívül hagyni. Emlegetünk továbbá korszakos tanáremberekre; ők általában nemzedékek sorát nevelték, köztük jó néhány meghatározóvá érő nagyságnak adták tovább a képzeletbeli stafétabotot. Nincs tán még egy oly igaztalan, galád szolás annál, mint „aki nem tudja, tanítja”. Aki igazán magas szinten tanít bármit – hát, hogy is ne *tudna* mindent ama kincsről?!

Természetesen a fentebb sorolt három ragyogó személyformátum nem túl sűrűn ötvöződik egyformán magas szinten e mégoly kiválóságok között. Győrffy István, idén hetven esztendőskollégánk egyszerre közmebecsülésnek, köztiszteletnek, elismerésnek és szeretetnek alanya – a teljes zeneelméletet művelő kis társadalom, de a zeneszerző szakma s egyáltalán nem mellékesen a „keze alól”, azaz műhelyéből kikerülő növendékek részéről. Méltán. Ha a tárgyi tudást úgy tekintjük, mint elengedhetetlen, egyszersmind lefegyverző elemét a kutató, elemző személyiségnek, könnyen mondhatjuk István szellemi kapacitására, hogy lehengerlő, elképesztő. Da talán inkább a megbabonázó az alkalmas jelző, hiszen ő sohasem kíván senkit lehengerelni, vagy elképesztetni. Óriási tudása különben is nem csupán a szó szoros értelmében élővé szervesült nála: bölcsességgé is jegecesedett.

Tanulmányait forgatva, akár a posztmodern parázs kérdéséről szólva, akár az elmúlt három évszázad harmóniavilágát érintő változások törvényszerűségeit széles ívben összefoglaló munkáját tekintve minderről megbizonyosodhatunk. Középfokú összhangzattan könyve alkalmasint témájában a valaha írt legjobb munka. Reméljük, hogy Bach koráljait elemző, kis kötete újból megjelenhet oly sok év után; nem kevésbé, hogy a formatannal, a zeneelmélet eme egyszerre obskurusnak tetsző, vitákat generáló, avagy a valóságtól elrugaszkodott, öncélú tevékenységnek vélt fő ágazatával foglalkozó pedagógiai, ugyanakkor enciklopedikus kézikönyvnek szánt, jelentős hatásra jogosan számot tartó opusza is széles körben kézbe vehető leend.

Szakkfordításai orosz nyelvből részben ismertek (leginkább a – lassan fél évszázada megjelent – könyv formátumú, 20. századi harmóniavilággal foglalkozó Jurij Nyikolajevics Holopov-dolgozat átültetése), részben kézzől-kézre terjednek. Messiaen, Szkrjabin, Webern, általános zenepedagógia: ezen „tárgykörök” is széles szakmai horizontját igazolják.

S ha már imént az opusz megnevezéssel éltem: Győrffy István a moszkvai Csajkovszkij Konzervatóriumban végezte zeneszerzés (egyúttal zeneelméleti) stúdiumait, de mindent átható tanári elhivatottsága folytán kompozíciós tevékenysége óhatatlan háttérbe szorult. Mégis, minden zeneszerző kollégája adott esetben számíthat a megalapozott, jól körüljárt-körülírt, elfogulatlan észrevételeire, kritikájára.

Tanári elhivatottság? Vézna szavak ezek arra érve, aki több mint négy évtizeden keresztül Pécsen, a többféle elnevezést megélő középfokú szakintézményben (utóbb az Egyetemen is) oktatott,

nevelt leendő muzsikusokat (s más hivatást választókat is), kiemelten, de nem kizárólagosan a zeneszerzés és a zeneelmélet-szolfézs főszakokon is. Részletes statisztikákat böngészhetnénk – a rá jellemző alaposággal ő maga állított össze lajstromokat –; az amúgy is lehetetlen teljesség igénye nélkül, alfabetikus sorrendben a zeneszerzői pályán bizonyított, nevet-elismerést szerzett ma már alkotó-kollégák: Balogh Máté, Barta Gergely, Beischer-Matyó Tamás, Futó Balázs – a remek muzikológus-zongorista Szabó Ferenc János, vagy a zeneteoretika területén kutató-publikáló tanárként kiemelkedő Keresztes Nóra és Terray Boglárka.

Volt növendékei körében az órákon kívüli, egyszerre elmélyült és jó hangulatú összejövetelek, teaestek, tematikus elemző-táborok is rendre főlemlegettetnek; ebben is igazolva látom a bevezetőmben tett hármas személyiségcsoport összeforrását, stílszerűbben: háromrészes nagyformát.

A zeneelmélet mint szakterület, s ennek továbbadásának gyakorlata (páratlanul gazdagon és hatékonyan): megkerülhetetlen Györffy István személye. Bízva abban, hogy jelen, szintúgy megkerülhetetlen elismerése csak első a sorban, azzal – nem búcsúzom –, fejezem be: gratulálok az MMA Zeneművészeti Tagozat nevében; Isten éltesse, s folytasd ugyanígy István!

Olsvay Endre

Bp., 2024, október 5.